

Het poëtische universum van Oxana Sankova wordt vaak bevolkt door figuren in de rafelrand, tussen de tegels van het trottoir, tussen werkelijkheid en fictie. Ze haalt inspiratie uit persoonlijke levenservaringen en literatuur, zowel uit haar thuisland Rusland als de rest van de wereld. Voor deze voorstelling zoekt ze inspiratie bij mensen die zwakte kozen als een vorm van verzet, zoals de alcoholoog Venitsjka uit Jerofejevs roman *Moskou-Petoesjki* of de schijnbaar zelfdestructieve personages van Platonov.

Wat als iemand besluit om zichzelf opzettelijk te verzwakken? Zichzelf fysiek en mentaal te destabiliseren door bijvoorbeeld enorme hoeveelheden alcohol te consumeren? Zal hij alle vaste grond onder zijn voeten verliezen, zo onverschillig worden als de wereld zelf? Of zal die onthechting hem verlichten, hem boven zichzelf doen uitstijgen en een kwetsbaarheid installeren die hem meer openstelt voor de wereld? Als zijn zwakte een kracht wordt, is het dan nog steeds een zwakte? Zal de wereld er iets om geven? En waar gaan alle lege flessen naartoe?

regie: Oxana Sankova
spel: Kaat Arnaert, Lucas van der Vegt
tekst: Oxana Sankova, Kaat Arnaert, Lucas van der Vegt
dramaturgie: Bart Capelle
outside eye: Lukas Smolders
scenografie en lichtontwerp: Eric Engels
stage scenografie: Olesia Ostrovskaia
kostuums: Anne-Catherine Kunz
geluidsontwerp: Niels Vanherpe
lichtontwerp: Jonas Lambrigts
posterbeeld: Mario Debaene
ondertitels: Dries Gijsels
productie: Antigone
met dank aan: detheatermaker, Tristero, Monty
met de steun van: de Vlaamse overheid, de Stad Kortrijk

Van kinds af aan groei je op met het idee dat je sterk moet zijn. Dat je moet vechten voor je plek in de zon. En als je dat niet doet, dan zal dit leven je opvreten. Dan heb je verloren. En je bent heel bang om te verliezen. Om achter te blijven. Helemaal onderaan. Op een dag hoorde ik deze tekst uit het taoïstische werk Tao Te Ching:

'Het belangrijkste is om hen in zichzelf te laten geloven en hulpeloos te worden als kinderen. Want zwakte is groot en kracht is verwaarloosbaar. Wanneer een mens geboren wordt, is hij zwak en buigzaam, en wanneer hij sterft, is hij sterk en hard. Hardheid en kracht zijn de metgezellen van de dood. Zwakheid en buigzaamheid drukken de versheid van het leven uit. Daarom zal wat verhard is, niet winnen.'

Voor mij klonken die woorden fascinerend mooi en beangstigend tegelijk. Wat gebeurt er als je echt probeert die gedachte in het leven te volgen?

—Oxana Sankova

ANTIGONE

SONGS OF THE FOOLES

Oxana Sankova - Antigone

11 & 12 december 2025

Taal: Engels met Nederlandse boventiteling

Duur: 60'

HET VEREIST EEN ENORME STERKTE ZWAK TE ZIJN'

Met *Songs of the Fools* werpt Oxana Sankova licht op de schaduwzijdes van ons mens-zijn. Gefascineerd door figuren die zichzelf opzettelijk verzwakken, onderzoekt ze met spelers Kaat Arnaert en Lucas van der Vegt wat het betekent wanneer je beslist niet mee te lopen met de steeds sneller draaiende wereld. Een gesprek met Oxana over katers, eenvoud en cynisme.

Wat inspireert je als theatermaker?

Oxana Sankova groeide op in Rusland, waar ze op de planken stond als actrice in Moskou. Na vijftien jaar koos ze radicaal voor een nieuw leven: ze verliet Rusland en streek neer in Brussel. Daar vond ze een nieuwe artistieke stem als theatermaakster tijdens haar studie aan het RITCS. Met *Songs of the Fools* brengt ze inmiddels haar vijfde voorstelling. Waar haar eerdere werk in de eerste plaats autobiografisch was, zoekt Sankova nu de ontmoeting tussen het persoonlijke en het literaire – een dialoog met de schrijvers die haar ooit leerden dromen.

Wat neem je mee uit je jaren als actrice in het Russische repertoiretheater, nu je zelf voorstellingen maakt?

Een voorstelling staat of valt met de relatie tussen speler en regisseur. Door jaren zelf op de planken te staan, hecht ik hier - bewust en onbewust - veel belang aan. Pas wanneer je probeert je acteurs écht te begrijpen, kan je hun potentieel wezenlijk tot zijn recht laten komen. Als acteur in repertoiretheater ben je in de eerste plaats uitvoerder van regieaanwijzingen. De creatieve input van de acteur blijft eerder begrenst tot de vertolking van een personage. Bovendien experimenteer ik graag met autofictioneel theater. Al bij mijn eerste voorstelling stelde die artistieke vrijheid mij als maker en speler mij in staat tot dit experiment. Ik geniet enorm van deze vorm van kunstenaarschap. Met *Songs of the Fools* wil ik autofictionele theater vermengen met mijn ervaring uit het repertoiretheater. Verhalen en personages uit de literatuur, mijn eigen achtergrond en die van de spelers vormen ditmaal samen het startpunt.

Het leven in zijn meest sobere gedaante, hoe banaal dat ook klinkt. Hoe we ons als mens proberen te verhouden tot de dagelijkse realiteit. Mijn eigen verhouding tot die werkelijkheid vormt mijn voornaamste klankbord als theatermaker. Maar ook de wereld daar rond. Waarom blijven we als mens in de vallen van het verleden trappen? Kijk naar de terugkeer van het nationalisme en racisme. Ooit leek het alsof we onze lessen geleerd hadden. 'Nooit opnieuw,' zeiden we. Onze drijfveren als mensheid om opnieuw diezelfde misstappen te begaan, fascineren me.

In *Songs of the Fools* treedt de menselijke zwakte op de voorgrond.

We moeten als mens aan zoveel eisen voldoen. Wees perfect, wees sterk, wees ambitieus, wees succesvol en oh, wees zeker dankbaar. We moeten zoveel dingen tegelijkertijd zijn. In die wereld is geen plaats voor onze zwaktes. Ons falen, onze donkere kanten, onze tranen en ons schreeuwen moeten we verbergen. Anders kan je niet mee, blijf je achteraan hangen. Met *Songs of the Fools* wil ik een radicale speelruimte openen voor onze zwaktes. Onvolmaaktheid is een onvermijdelijk deel van ons mens-zijn. Mensen die durven kiezen om niet langer te vechten, intrigeren me. Er schuilt een waarachtigheid in dat idee van zwakte. Kwetsbaarheid maakt ons namelijk menselijker. In het dagelijkse leven durf ik die zwakte niet toe te laten. Het risico is te groot iets te verliezen: je werk, je huis, je geliefden. Waar zal je eindigen? Daarom wil ik op scène onderzoeken wat fragiliteit en weerloosheid ons kan bieden als mens. Veilig tussen de zwarte gordijnen van het theater.

Is leven vanuit je zwakte dan een vorm van verzet?

Het vergt moed bewust de controle volledig los te laten. Het is een verzet tegen opgelegde verwachtingen: verwachtingen van je omgeving, maar ook van jezelf. Paradoxaal genoeg vereist het een enorme sterkte zwak te durven zijn. Onze samenleving lijkt te kampen met een soort collectieve faalangst. Toegeven dat je iets probeerde, maar er niet in slaagde, is voor zoveel mensen een immense drempel. Vaak denk ik dan: wat maakt het uit? Aan het einde van de rit zijn we allemaal verliezers en gaan we allemaal dood.

In *Moskou-Petoesjki* verkent de Russische schrijver Jerofejev een vorm van zelfverzwakking in een doorrazende maatschappij. In de roman kiest het hoofdpersonage voor alcohol. In die bewuste weigering deel te nemen aan de ratrace moet toch een vorm van verzet schuilen?

Wanneer kwam je voor het eerst in aanraking met het werk van Jerofejev?

Jerofejev behoort tot de Russische literaire canon. Zijn woorden en uitdrukkingen zijn deel gaan uitmaken van het alledaagse taalgebruik. *Moskou-Petoesjki* is een van die boeken die iedereen in Rusland kent. Lange tijd dacht ik ten onrechte dat ik het boek al had gelezen, omdat de inhoud me zo vertrouwd voorkwam. Toen ik *Moskou-Petoesjki* uiteindelijk las, begreep ik dat het dieper tast dan de humoristische vertelling over een personage dat niet van de drank kan afblijven. Jerofejev gebruikt alcohol om iets te zeggen over de menselijke conditie. Misschien zelfs niet zozeer met dronkenschap op zich, maar wel met het gevoel achteraf. Wanneer je uitgeteld en bekaterd op de zetel ligt. Wanneer je lied uitgezongen is. Zonder

roes om je achter te verschuilen blijft er enkel een afgepeigerd lichaam met schuld over. Die kwetsbare toestand creëert een soort mildheid voor de wereld.

Het onderwerp draagt beslist zwaarte in zich. Hoe vermijd je cynisme?

Humor is erg belangrijk in mijn werk. Het maakt het mogelijk theater een bepaalde zwaarte in te laten duiken, zonder er helemaal in weg te zinken. Het is als een geschenk waarvan we de oorsprong niet kunnen thuisbrengen. Het lijkt gewoon ergens in ons te zitten. Zonder humor denk ik niet dat we het als mens lang zouden volhouden op de aarde.

Voor welke menselijk fouten bezit jij de meeste mildheid?

Ik zou willen zeggen dat ik voor veel eigenschappen verdraagzaam ben. Helaas is tolerantie ook voor mij een uitdaging. Wanneer ik irritatie over een ander voel opkomen, probeer ik dat steeds te gebruiken als een spiegel. Het is zoveel interessanter om jezelf op die momenten af te vragen waar jouw irritatie vandaan komt. Pas wanneer je de oorsprong hiervan begrijpt, kan je milder worden.

Om af te sluiten: wat ontroert je?

Wat mij raakt, is verbinding met anderen, alsook de mildheid en de warmte van de mensen om me heen. Met mijn acteurs, Lucas en Kaat, deelde ik tijdens de repetities zoveel kleine, stille momenten van nabijheid — samen nadenken over de meest eenvoudige vragen, samen zoeken naar betekenissen en diepgang. In die eenvoud vind ik rust en misschien ook de meest pure vorm van ontroering.

Marte Van Poucke